

**СУЧАСНІ ЗАВДАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНИХ
КОМУНІКАЦІЙ В УКРАЇНІ****CURRENT TASKS OF THE NATIONAL SYSTEM OF STRATEGIC
COMMUNICATIONS IN UKRAINE**

**Коломоєць Т.О., д.ю.н., професор,
декан юридичного факультету,
Запорізький національний університет**

**Колпаков В.К., д.ю.н., професор,
завідувач кафедри конституційного та адміністративного права,
Запорізький національний університет**

**Титаренко М.В., PhD,
доцент кафедри конституційного та адміністративного права,
Запорізький національний університет**

Проведене дослідження дало змогу визначити сучасні завдання національної системи стратегічних комунікацій України в умовах російсько-української війни та сформулювати пропозиції щодо їх ефективної реалізації. У статті досліджено сутність та значення стратегічних комунікацій в умовах війни, проаналізовано актуальні проблеми, що постають перед системою стратегічних комунікацій в Україні, а також сформулювати рекомендації щодо підвищення правового регулювання суспільних відносин у сфері стратегічних комунікацій, акцентовано на необхідності удосконалення міжвідомчої взаємодії та підготовки кадрів у сфері стратегічних комунікацій.

Стратегічні комунікації сьогодні виступають одним із ключових інструментів забезпечення національної безпеки держави, особливо в умовах повномасштабної війни ворога проти України. Україна стикається з численними викликами, які потребують не лише оперативного реагування, але й системного підходу до стратегічного управління та стратегічного прогнозування. У дослідженні було виявлено основні проблеми: недосконалість нормативної бази, слабка міжвідомча координація, недостатня кадрова підготовка, що суттєво знижують ефективність стратегічних комунікацій у воєнний період.

З огляду на міжнародний досвід, особливо держав НАТО, нагальною потребою для України є формування єдиної національної системи стратегічних комунікацій, яка базується на принципах системності, інтегрованості та оперативності реагування на інформаційні загрози. Особлива увага має приділятися створенню єдиного координаційного центру, розробці єдиних інформаційних наративів, а також системній підготовці кадрів.

Сформульовано дві двох ключових парадигми до формування завдань національної системи стратегічних комунікацій: функціональна – тобто об'єднання до даної системи тих органів та інститутів громадянського суспільства, які в рамках виконання своїх повноважень виконують окремі функції стратегічних комунікацій; організаційна – передбачає конструювання завдань НССК, на підставі яких формувати та інтегрувати ті чи інші підрозділи або окремі ЦОВВ.

На основі проведеного аналізу визначено практичні рекомендації щодо удосконалення системи стратегічних комунікацій, зокрема: уточнення термінологічного апарату, формування єдиної та несперечливої нормативно-правової бази (через ухвалення спеціалізованого рамкового Закону України „Про стратегічні комунікації”, в якому мають бути чітко визначені цілі, завдання, функції, та відповідальність всіх суб'єктів НССК), запровадження механізмів міжвідомчої координації та активне залучення громадянського суспільства до формування інформаційної політики держави, забезпечення медіаграмотності, інформаційної стійкості та інформаційного суверенітету. Окрема увага приділена здійсненню стратегічної політики через реалізації стратегічного курсу щодо ствердження національної ідентичності та гарантування українських національних інтересів.

Реалізація цих завдань дозволить суттєво зміцнити національну безпеку України, знизити ефективність ворожих ІПСО, забезпечити прозорість стратегічної політики та сприяти консолідації українського суспільства в умовах війни на засадах національної ідентичності, наблизить виграш України і програв ворога.

Ключові слова: національна система стратегічних комунікацій, стратегічні комунікації, завдання системи стратегічних комунікацій, державна безпека, правове регулювання стратегічних комунікацій, підготовка фахівців у сфері стратегічних комунікацій, безпекова функція, державні інтереси, правове регулювання державної безпеки, безпека інституційної системи, стратегічна політика.

The study made it possible to identify the current tasks of the national system of strategic communications of Ukraine in the context of the Russian-Ukrainian war and to formulate proposals for their effective implementation. The article examines the essence and significance of strategic communications in times of war, analyzes the current problems facing the system of strategic communications in Ukraine, and formulates recommendations for improving the legal regulation of public relations in the field of strategic communications, emphasizes the need to improve interagency cooperation and training in the field of strategic communications.

Strategic communications today are one of the key tools for ensuring the national security of the state, especially in the context of a full-scale enemy war against Ukraine. Ukraine is facing numerous challenges that require not only prompt response but also a systematic approach to strategic management and strategic forecasting. The study identified the main problems: imperfect regulatory framework, weak interagency coordination, and insufficient staff training, which significantly reduce the effectiveness of strategic communications in wartime.

Given the international experience, especially that of NATO countries, Ukraine's urgent need is to form a unified national system of strategic communications based on the principles of consistency, integration and promptness in responding to information threats. Particular attention should be paid to the creation of a single coordination center, the development of unified information narratives, and systematic training of personnel.

The author formulates two key paradigms for formulating the tasks of the national system of strategic communications: functional - i.e., the unification of those civil society bodies and institutions that perform certain functions of strategic communications within the framework of their powers: organizational - involves the construction of tasks of the NSSC, on the basis of which to form and integrate certain units or such of central executive bodies.

Based on the analysis, the author identifies practical recommendations for improving the strategic communications system, in particular: clarifying the terminology, forming a unified and consistent legal framework (through the adoption of a specialized framework Law of Ukraine “On Strategic Communications”, which should clearly define the goals, tasks, functions, and responsibilities of all NSSC actors), introducing mechanisms for interagency coordination, and actively involving civil society in shaping the information policy. Particular attention is paid to the implementation of strategic policy through the implementation of a strategic course to assert national identity and guarantee Ukrainian national interests.

The implementation of these tasks will significantly strengthen Ukraine's national security, reduce the effectiveness of enemy IPSO, ensure transparency of strategic policy and promote the consolidation of Ukrainian society in the context of war on the basis of national identity, and bring Ukraine's victory and the enemy's loss closer.

Key words: national system of strategic communications, strategic communications, tasks of the system of strategic communications, state security, legal regulation of strategic communications, training of specialists in the field of strategic communications, security function, state interests, legal regulation of state security, security of the institutional system, strategic policy.

Вступ. У умовах російсько-української війни стратегічні комунікації стали важливим компонентом забезпечення національної безпеки України. У поєднанні із трансформацією гібридних загроз, інформаційно-психологічних операцій (далі – ІПСО), агресивної пропаганди з боку РФ (далі – *ворога*) особливої ваги набуває необхідність побудови та ефективного функціонування національної системи стратегічних комунікацій (далі – НССК). Адже слід констатувати, що держава зіткнулася з новими викликами, які потребують принципово інших підходів до стратегічних комунікацій а також будови відповідних державних систем в рамках реалізації стратегічного курсу.

Реалії російсько-української війни довели, що інформаційний компонент стає критично важливим фактором національної безпеки. Інформаційна агресія, що супроводжує війну, посилює негативні наслідки війни та дестабілізує суспільство на різних рівнях, що своєю чергою потребує не лише активного реагування, а й передусім вжиття проактивних заходів в рамках проактивного та адаптивного управління. На наш погляд сучасним механізмом і самодостатньою системою, здатною до виконання даних завдань виступає національна система стратегічних комунікацій.

Однак практичні потреби і наукова рефлексія дослідження актуальних потреб державотворення не корелюють одна з одною. В українській практиці досі спостерігаються серйозні прогалини у побудові НССК: нормативно-правова невизначеність, відсутність чіткої структури та механізмів координації між різними суб'єктами, недостатня готовність до швидкого реагування на системні та каскадні загрози. За таких умов виникає необхідність комплексного аналізу завдань, що стоять перед НССК та формулювання рекомендацій щодо їх вирішення.

Метою статті є теоретичне обґрунтування сучасних завдань національної системи стратегічних комунікацій в умовах російсько-української війни, аналіз існуючих проблем її функціонування, а також визначення ключових кроків, спрямованих на розвиток і зміцнення НССК України.

Для реалізації поставленої мети визначено такі завдання:

- дослідити сутність та значення стратегічних комунікацій в умовах війни;
- проаналізувати актуальні проблеми, що постають перед системою стратегічних комунікацій в Україні;
- сформулювати рекомендації щодо розвитку нормативної бази, удосконалення міжвідомчої взаємодії та підготовки кадрів у сфері стратегічних комунікацій.

Виконання зазначених завдань дасть можливість забезпечити ефективне функціонування НССК, що сприятиме посиленню інформаційної безпеки України в умовах тривалої російської агресії.

Серед вітчизняних дослідників увагу стратегічним комунікаціям приділяли свого відповідно до контексті до галузі такі дослідники: Бакаєв Ю., Баровська А., Гуцал С., Доронін І., Д. Дубов, Драгомирецька Н., Дубов Д., Князев В., Компанцева Л., Кушнір О., Ліпкан В., Почепцов Г., Сивак Т., Соловйов С., Трофименко М. та інші.

Однак в рамках правових наук дані питання розглядаються не достатньо. Чим і зумовлена необхідність теоретичного визначення завдань НССК, що у поєднанні із практичним досвідом авторів, а також визначенням конкретних та актуальних потреб безпеки і правотворення, сформує підґрунтя для наукового та обґрунтованого,

А головне – відповідного потребам практики в контексті російсько-української війни,

Виклад основного матеріалу. Стратегічні комунікації в сучасному розумінні являють собою комплексний підхід до управління інформаційними потоками з метою досягнення стратегічних національних інтересів в рамках реалізації стратегічного курсу держави.

Наголосимо на тому, що інтерпретуємо стратегічні комунікації ширше за „комунікації, що носять стратегічний характер” або проявом комунікаційної політики [1], стратегічним ресурсом розвитку інформаційного суспільства [2; 3], або ж ідентифікації страткому як напряму протидії інформаційним загрозам та формуванням стратегічних наративів [4-6]. Адже саме така позиція превалює в рамках політологічних соціологічних а також досліджень у галузі державного управління.

У даному контексті більш лягають в контекст нашого системного розуміння позиція Т. Сивак, яка зауважує на необхідності інституціоналізації стратегічних комунікацій в Україні [7], а В. Ліпкан навіть звертає свою увагу в окремій публікації на необхідність розроблення завдань національної системи стратегічних комунікацій [8].

В умовах російсько-української війни цей інструмент набуває додаткового значення, адже саме стратегічні комунікації стають повноцінною складовою воєнних дій.

Особливостями стратегічних комунікацій у воєнний період є:

- оперативність та своєчасність реагування на будь-які загрози;
 - орієнтація на активне просування та стратегічне позиціонування суб'єктності України в тому числі через проактивне впровадження проукраїнських наративів і протидію ворожим наративам;
 - підтримання високого рівня інституційної стійкості суспільства;
 - тісна інтеграція з державними безпековими системами, а також формування засад до міжнародної інтеграції до європейських безпекових та комунікаційних систем.
- Таким чином, стратегічні комунікації виступають не лише інформаційним, а й безпековим компонентом, що дозволяє державі формувати керовані алгоритми державного управління та чинити упорядковуючий вплив на відповідні суспільні відносини.

В умовах російсько-української війни постає завдання не лише забезпечення державного суверенітету [9], а в рамках ствердження національної ідентичності – інформаційного суверенітету України і це є критично важливим завданням. Стратегічні комунікації забезпечують контроль над національним інформаційним простором, здійснюючи протидію зовнішньому втручання і забезпечуючи єдність суспільства.

Свого часу Б. Кістяківський відмічав, що „перемога буде за ідеєю, а не за силою... ніхто не сумнівався, що переможе ідея свободи, а не самовладдя... щойно держава втрачає ідею, яка одухотворює її, вона неминує гинє” [10].

У контексті формування інформаційного суверенітету НССК можуть виконувати наступні завдання:

- формування чітких, правдивих і своєчасних інформаційних повідомлень;
- протидія ворожим дезінформаційним кампаніям;
- зміцнення довіри населення до офіційних джерел інформації;
- підтримка міжнародного позитивного іміджу України в умовах війни.

Таким чином, стратегічні комунікації є ключовим елементом інформаційного суверенітету, що дозволяє ефективно протидіяти збройній в тому числі й інформаційній агресії *ворога* та підтримувати стабільність інформаційного простору держави.

Інтеграція стратегічних комунікацій у систему національної безпеки України на засадах безпекоцентризму є складним процесом, який передбачає взаємодію різних державних і громадських структур. В умовах війни стратегічні комунікації повинні стати частиною системи оперативного управління, здійснюючи активну взаємодію з Міністерством оборони України, Службою безпеки України, Міністерством закордонних справ України, СЗР України, Міністерством культури і стратегічних комунікацій та іншими ключовими державними органами.

Важливим на даному етапі дослідження є звернення до наукової позиції українського вченого В. Ліпкана, який ще у 2016 році визначив „*стратегічні комунікації*”, як напрям державного управління, який на даному етапі історичного розвитку варто розуміти як узгоджені та скоординовані урядом держави можливості інституціональної структури та інститутів громадянського суспільства, спрямовані на розуміння цільової аудиторії з метою створення, зміцнення, збереження та розвитку сприятливих умов для просування з урахуванням національних цінностей легітимованих національних інтересів, політики та цілей держави через використання узгоджених концепцій, стратегій, доктрин і програм, планів, тем, меседжів, смислів, наративів і продуктів, поєднані та синхронізовані з діями, можливостями, спроможностями та потенціалом усіх елементів системи державного управління” [11].

Розглядаючи питання формування НССК, варто виходити із двох ключових парадигм: *функціональної* – тобто об’єднання до даної системи тих органів та інститутів громадянського суспільства, які в рамках виконання своїх повноважень виконують окремі функції стратегічних комунікацій: *організаційної* – передбачає конструювання завдань НССК, на підставі яких формувати та інтегрувати ті чи інші підрозділи або окремі ЦОВВ.

Нам імпонує другий підхід, в рамках якого актуалізуються завдання щодо формування як загального переліку функцій, так і його упорядкування за певними критеріями. Таким критерієм можна визнати пропонування В. Ліпканом підхід, за якого ним ще в 2016 році вперше серед українських вчених було подано структурно-організаційну модель складових елементів системи стратегічних комунікацій, складниками якої є наступні блоки:

- 1) *інтеракційно-дипломатичний блок*: публічна дипломатія; залучення ключового лідера; зв’язки зі ЗМІ, з органами державної влади, з громадськістю, внутрішня комунікація;
- 2) *інформаційно-психологічний блок*: інформаційні, психологічні, спеціальні операції;
- 3) *технічний блок*: кібернетична безпека, протидія в електромагнітному просторі;
- 4) *військовий блок*: блок військового та цивільно-військового співробітництва; документування подій, безпека операцій, заходи активного впливу [11-12].

Відповідно до завдання НССК можна формувати відповідно як до запропонованих блоків, так і щодо окремого складового кожного блока.

Розвиваючи ідеї В. Ліпкана, Т. Сивак зазначає: „Компоненти стратегічних комунікацій є інформаційною та ціннісно-ідеологічною передумовою формування як інформаційної, так і загальнонаціональної самоідентичності, збереження національної, культурної та інформаційної самобутності української автохтонності, політичної, безпекової та інформаційної нації. У своїй сукупності вони формують цілісний вимір для реалізації у практичній площині комунікаційної стратегії. Поліфункціональним інструментарієм реалізації стратегічних комунікацій є синтез на засадах міждисциплінарної методології при-

йомів та способів кожного компонента стратегічних комунікацій з урахуванням його специфіки, але відповідно до досягнення спільної мети” [13, сс. 37-38]. Такий підхід також є корисним для розуміння складності та структурованості блоків завдань НССК.

До основних завдань НССК стратегічних комунікацій у системі національної безпеки належать:

- проведення інформаційних операцій на підтримку оборонних заходів;
- запобігання поширенню панічних настроїв і чуток серед населення;
- швидке спростування ворожих фейків та дезінформації;
- активна інформаційна підтримка Збройних сил та силових структур.

Таким чином, інтегрування стратегічних комунікацій до системи національної безпеки дозволяє Україні ефективніше реагувати на сучасні небезпеки, формуючи керовані умови для збереження суспільно-політичної стабільності та інформаційного суверенітету у складних умовах російсько-української війни та невизначеності щодо дій наших міжнародних партнерів.

Сучасна фаза російсько-української війни значно актуалізувала завдання щодо посилення потенціалу стратегічних комунікацій в Україні. Враховуючи високу активність передусім такого складника стратегії як ІПСО, основними завданнями в цій сфері стають:

- *розвиток і зміцнення інформаційної та кібернетичної інфраструктури* державних та незалежних медіа, соціальних мереж, спеціалізованих інформаційних платформ, супутникового зв’язку;
- *створення механізмів швидкого реагування* на інформаційні загрози та систематичне протидіяння фейкам і дезінформації, ворожій пропаганді;
- *активізація комунікацій з міжнародними партнерами* для формування позитивного зовнішнього іміджу України та консолідації міжнародної підтримки з метою перемоги України та програшу *ворога*.

Зміцнення потенціалу стратегічних комунікацій дозволить Україні не лише ефективніше реагувати на інформаційні атаки, але й створити проактивні умови для подальшого розвитку національної інформаційної політики, ствердження національної ідентичності.

Однією з основних проблем національної системи стратегічних комунікацій залишається **відсутність єдиного координаційного центру**, який би відповідав за формування єдиних стратегічних наративів, здійснював контроль інформаційного простору, оперативне реагування на інформаційні загрози, стратегічне планування та прогнозування а також сценарний розвиток альтернативних подій.

На наш погляд, створення єдиного координаційного органу дозволить:

- системно координувати заходи стратегічних комунікацій різних суб’єктів (державні установи, медіа, громадські організації, міжнародні суб’єкти) в рамках загальної та єдиної відповідної державної політики стратегії;
- здійснювати системний моніторинг загроз та завчасно їх нейтралізовувати або мінімізовувати та локалізувати негативний вплив на інституційну систему;
- уникати дублювання функцій різними державними структурами, що дозволить ефективніше використовувати наявні ресурси.

Таким координаційним органом міг би бути спеціалізований підрозділ при РНБО України або окрема структура в Кабінеті Міністрів України, яка забезпечувала б оперативну координацію стратегічних комунікаційних заходів в умовах війни. Нинішнє Міністерство культури та стратегічних комунікацій є непридатним для виконання таких функцій і дискредитує функціонал стратегічних комунікацій.

Важливим напрямом розвитку системи стратегічних комунікацій є *формування інформаційної стійкості* суспільства до інформаційних впливів *ворога*. Це завдання можна реалізувати шляхом:

- розроблення та впровадження державних програм медіаграмотності для різних верств населення;
- активної інформаційно-просвітницької роботи серед громадян щодо механізмів виявлення дезінформації та маніпуляцій, протидію ворожій пропаганді та когнітивним війнам;
- включення медіаграмотності в освітні програми шкіл та вищих навчальних закладів, що дозволить формувати критичне ставлення громадян до інформації.

Завдяки підвищенню медіаграмотності населення НССК України стане більш адаптивною і менш вразливою перед ПІСО, а українське суспільство – більш консолідованим і готовим протистояти агресивній пропаганді.

Однією з ключових перешкод на шляху ефективного виконання завдань стратегічних комунікацій в Україні є недостатній рівень *нормативно-правового регулювання суспільних відносин у цій сфері*.

Чинне законодавство лише частково регламентує окремі питання інформаційної безпеки, протидії дезінформації, діяльності щодо ствердження національної ідентичності, забезпечення державної безпеки або здійснення зовнішньо-політичної діяльності. Однак ці дії здійснюються несистемно, а відповідні нормативні акти, що регулюють відповідні суспільні відносини та визначають порядок та організацію діяльності ЦОВВ є розрізненими та не сформовані відповідно до загальної мети функціонування НССК.

Це також у теоретичній царині призводить до термінологічних розбіжностей та нечіткості у визначенні функцій і завдань суб'єктів НССК, утворюючи такий кластер проблем.

- відсутність єдиного термінологічного апарату, що ускладнює міжвідомчу взаємодію та координацію заходів;
- нормативна неврегульованість як формування і функціонування НССК, так і безпосередньо процесів стратегічних комунікацій, що породжує неузгодженість у діяльності державних органів, а відтак унеможливує досягнення наперед невизначеного системного ефекту та результату;
- відсутність чіткого механізму відповідальності за неефективність інформаційної політики.

Відзначимо, що під час російсько-української війни унаочнюється чітка потреба у тому, щоб в рамках НССК відбувався високий рівень міжвідомчої координації та оперативності. Однак на практиці часто спостерігається розрізненість і слабка взаємодія різних органів влади, що призводить до зниження ефективності сект оральних стратегій.

Основні прояви цієї проблеми включають:

- відсутність єдиного державного центру, який би координував стратегічні комунікаційні заходи всіх державних та недержавних структур та був побудований за принципом вертикально інтегрованої структури;
- дублювання функцій і завдань у сфері страткому різними органами влади;
- повільна реакція на інформаційні загрози через бюрократичні перешкоди.

За даного випадку нами формується кластер практичних рекомендацій щодо удосконалення реалізації завдань стратегічних комунікацій в умовах війни проти ворога.

Першочерговим завданням для ефективного реалізації стратегічних комунікацій в умовах війни є *законодавче врегулювання цієї сфери*. Для цього необхідно:

- ухвалити спеціалізований рамковий закон України «Про стратегічні комунікації», в якому мають бути чітко визначені цілі, завдання, функції, та відповідальність всіх суб'єктів НССК. Так, наприклад С. Телешун, розглядаючи параметри вимірювання ступеня розвиненості публічної сфери виділяє «ефективне нормативне регулювання виконавчої влади» [14, с. 17];

- розробити єдиний термінологічний апарат, що уніфікує ключові поняття (стратегічні комунікації, комунікаційна політика, зв'язки з органами державної влади інформаційна безпека, інформаційні операції тощо) [15; 16];

- привести у відповідність із новим законодавством усі нормативні акти, що стосуються сфери стратегічних комунікацій в рамках реалізації стратегічної політики і гарантування просування українських національних інтересів.

З метою підвищення ефективності реалізації завдань стратегічних комунікацій необхідно забезпечити якісну міжвідомчу взаємодію. Для цього слід:

- створити єдиний Координаційний центр стратегічних комунікацій при РНБО або Кабінеті Міністрів, який забезпечуватиме оперативність та узгодженість дій різних державних органів;
- запровадити механізм регулярних міжвідомчих консультацій і обміну інформацією між усіма структурами, що відповідають за інформаційну безпеку;
- забезпечити активну участь громадянського суспільства та незалежних медіа у процесі формування інформаційних стратегій держави;
- запровадити комплексну державну програму підготовки фахівців зі стратегічних комунікацій у провідних вищих навчальних закладах України;
- створити спеціалізовані тренінгові та освітні програми для підвищення кваліфікації державних службовців, військовослужбовців, журналістів та представників громадських організацій;
- забезпечити регулярні стажування українських фахівців у сфері стратегічних комунікацій у країнах-членах НАТО та ЄС для обміну досвідом та впровадження сучасних методів роботи.

Виконання зазначених рекомендацій дозволить суттєво підвищити ефективність функціонування національної системи стратегічних комунікацій, забезпечити умови для перемоги України та програшу *ворога* та сформувати стійку, адаптивну і дієву модель національної безпеки держави в умовах тривалої війни.

Висновки. Проведене дослідження дало змогу визначити сучасні завдання національної системи стратегічних комунікацій України в умовах російсько-української війни та сформулювати пропозиції щодо їх ефективної реалізації.

Стратегічні комунікації сьогодні виступають одним із ключових інструментів забезпечення національної безпеки держави, особливо в умовах повномасштабної війни *ворога* проти України. Україна стикається з численними викликами, які потребують не лише оперативного реагування, але й системного підходу до стратегічного управління та стратегічного прогнозування [17]. У дослідженні було виявлено основні проблеми: недосконалість нормативної бази, слабка міжвідомча координація, недостатня кадрова підготовка, що суттєво знижують ефективність стратегічних комунікацій у воєнний період.

З огляду на міжнародний досвід, особливо держав НАТО, нагальною потребою для України є формування єдиної національної системи стратегічних комунікацій, яка базується на принципах системності, інтегрованості та оперативності реагування на інформаційні загрози. Особлива увага має приділятися створенню єдиного координаційного центру, розробці єдиних інформаційних наративів, а також системній підготовці кадрів.

На основі проведеного аналізу визначено практичні рекомендації щодо удосконалення системи стратегічних комунікацій, зокрема: уточнення термінологічного апарату, формування єдиної нормативно-правової бази, запровадження механізмів міжвідомчої координації та активне залучення громадянського суспільства до формування інформаційної політики держави.

Реалізація цих завдань дозволить суттєво зміцнити національну безпеку України, знизити ефективність ворожих ПІСО, забезпечити прозорість стратегічної політики та сприяти консолідації українського суспільства в умовах війни на засадах національної ідентичності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Драгомирецька Н. М., Кандагура К. С., Букач А. В. Комунікативна діяльність в державному управлінні : навч. пос. / Н.М. Драгомирецька. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 180 с.
2. Рашковська О. В. Громадська комунікація як стратегічний ресурс демократизації державного управління в Україні : дис. ... к-та держ. упр. : 25.00.01 / НАДУ. Київ, 2016. 225 с.
3. Стратегічні комунікації: данина моді чи вимога сучасності? URL: <https://defence-ua.com/index.php/statti/3036-stratehichni-komunikatsiyi-danyna-modi-chy-vumoha-suchasnosti>.
4. Ожеван М. Глобальна війна стратегічних наративів: виклики та ризики для України. *Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник. Серія "Політика"*. 2016. № 4 (41). С. 30–40.
5. Соловйов С. Г. Стратегічні наративи (мета-наративи). *Публічне управління* : термінол. слов. / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.
6. Дубов Д. „Стратегічний наратив”: до проблеми реалізації сутнісної складової стратегічних комунікацій в Україні. Аналітична записка ; НІСД, 2016. URL: http://www.niss.gov.ua/articles/2377/?fbclid=IwAR1goQxCLkRy UEGh_zd5wH1OR1phkbh34mZqSdm3FWH-MSdbb44vdNMrqCI.
7. Сивак Т. В. Інституціоналізація стратегічних комунікацій в Україні. *Публічне врядування в Україні: стан, виклики та перспективи розвитку* : щорічна Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. уч., присвячена 100-річчю держ. служби в Україні ; 25 трав. 2018 р. ; тези доп. Київ : НАДУ, 2018. С. 57–59.
8. Ліпкан В. Завдання національної системи стратегічних комунікацій. *Цензор. НЕТ. Блоги*. 2016. 12 вересня. URL: https://censor.net/ua/blogs/1102948/zavdannya_natsionalno_sistemi_strategichnih_komunkatsiyi.
9. Сухонос В. В. Суверенітет як чинник диференціації форми правління і політичного режиму у контексті загальнотеоретичної юриспруденції. *Правові горизонти*. 2017. Вип. 3 (16). С. 15–20.
10. Кістяківський Б. Соціальні науки і право. Нариси з методології соціальних наук і загальної теорії права. Антологія лібералізму: політико-правничі вчення та верховенство права / упор. : С. Головатий, М. Козюбра, О. Сироїд. Київ : Книги для бізнесу, 2008.
11. Ліпкан В.А. Поняття та структура стратегічних комунікацій на сучасному етапі державотворення // <https://www.lipkan.com/ronyattya-ta-struktura-strategichnih-komunikatsij-na-suchasnomu-etapi-derzhavotvorenniya/>.
12. Ліпкан В. А. Поняття та структура стратегічних комунікацій на сучасному етапі державотворення. Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнар. участю. 28 жов. 2016 р. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2016. С. 270-271.
13. Сивак Т. В. Стратегічні комунікації у системі публічного управління України : монографія. Київ : НАДУ, 2019. 338 с.
14. Стратегічне управління та політичне прогнозування в публічній сфері : навч. посіб. / авт. кол. : С. О. Телешун, І. В. Рейтерович, С. В. Ситник, О. Г. Пухкал та ін. ; за заг. ред. С. О. Телешуна. Київ : НАДУ, 2018. 192 с.
15. Ліпкан В. А., Попова Т. В. Стратегічні комунікації : *словник*; за заг. ред. доктора юридичних наук В. А. Ліпкана. Київ : ФОП Ліпкан О.С., 2016. 416 с.;
16. Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України : *словник*. Київ : В.А. Ліпкан, 2023. 252 с. <https://doi.org/10.36059/978-966-97758-3-2>
17. Тертичка В. В. Стратегічне управління : навч. посіб. Київ : "К.І.С.", 2015. 171 с.